
Mstislav Leopoldovič Rostropovič

Mstislav Leopoldovič Rostropovič

Mstislav Leopoldovič Rostropovič (27. březen 1927 v Baku - 27. duben 2007 v Moskvě) byl ruský violoncellista a dirigent. Rostropovič pocházel z hudební rodiny. Hru na klavír se učil nejprve od své matky, otec ho zasvěcoval do tajů violoncella. Absolvoval moskevskou konzervatoř, kde studoval např. u Šostakoviče a Prokofjeva. Brzy si vybudoval výjimečné renomé violoncellisty, i díky úspěchům na mezinárodních soutěžích vč. soutěže Pražského jara, později ale rok 1967 znamenal jeho průlom i jako dirigenta, když s velkým ohlasem řídil provedení opery Evžen Oněgin Petra Iljiče Čajkovského v moskevském Velkém divadle. Už v padesátých letech se zastal svých nedávných pedagogů Šostakoviče a Prokofjeva, když byli obviněni z formalismu. Nejvýraznějším projevem jeho odporu proti sovětskému režimu ale byl dopis, který zaslal v roce 1970 do redakce deníku Pravda. Zastal se v něm disidentů v čele s nositelem Nobelovy ceny Alexandrem Solženicynem.

Rostropovič v dopisu kritizoval potlačování svobody projevu a utiskování umělců, hudebníků či spisovatelů, jichž byl Solženicyn příkladem.

Dopis nebyl v listu kontrolovaném komunistickou stranou nikdy zveřejněn, ale dostal se přes hranice a objevil se v západoevropském tisku.

Rostropovič s manželkou nebyli zatčeni, ale postupně jim byly omezeny možnosti vystupování. Nesměli hrát v rozhlasu a televizi, byly jim zakazovány koncerty ve velkých městech. Když se rozhodli přijmout pozvání k vystoupení v zahraničí, bylo jim to umožněno, ale ve chvíli, kdy byli v Paříži, byli v roce 1974 zbaveni sovětského občanství. Pár se s dětmi usadil ve Spojených státech, kde Rostropovič v roce 1977 převzal vedení Národního symfonického orchestru ve Washingtonu po Antalu Doratim.

Rostropovič se dál prezentoval i politickými gesty, například berlínským vystoupením v roce 1989. Hrál violoncellové suity Johanna Sebastiana Bacha na troskách stržené Berlínské zdi. Přestože je rehabilitoval již Michail Gorbačov, Rostropovič a Višněvská se dostali zpět do Ruska až v době blížícího se pádu komunistického režimu v roce 1990. První vystoupení v Rusku absolvoval jako host, za dirigentským pultem washingtonského orchestru při čtyřech koncertech v Moskvě a tehdejšího Leningradu. V následujícím roce Rostropovič oficiálně podpořil v Moskvě Borise Jelcina v době srpnového puče konzervativních sil.

V roce 1998 mu Univerzita Karlova udělila Mezinárodní cenu Karla IV.

Později svůj život dělil mezi Rusko, Spojené státy a Francii. Zemřel po dlouhé nemoci v moskevské nemocnici.